

Cei trei feciori ai babei

(Poveste)

Amu ci-că a fost odată pe cînd a fost, că dacă n'ar fi fost nu s'ar fi povestit, a fost o babă harnică și îndemănată, precum erau toate babele pe vremurile acelea. Într'o zi, pe cînd mătură baba prin casă, de unde și până unde dă peste un fir de chiperiu. Il ia și-l pune pe masă, ca o femeie stringătoare ce era; dar n'a apucat bine a se întoarce iar la mătură, și chiperiul a căzut de pe masă. De ciudă—că era ciudoasă baba ca toate băbățiile—l-a înghițit. Cînd să isprăvească de măturat, a mai găsit încă un fir, și l-a înghițit și pe acela.

De la o vreme, a purces baba groasă.

Într'o zi, după ce a inserat, a făcut un copil și i-a pus numele *Sărilă*; și cum l-a făcut, a și zis cătră mă-sa ca să-î pue merinde în traistă să se ducă. Pe la miezul nopții a mai făcut baba un copil și l-a numit *Miezilă*, și a zis el cătră mă-sa: pune-mi merinde să mă duc. Și la zări de ziuă a mai făcut un copil și l-a numit *Zărilă*, și a zis și el să-î pue merinde să se ducă.

Vestea despre acești trei frați, cari făceau toate vitejiile de pe lume, străbătuse peste nouă mări și nouă țări, numai ei nu se cunoșteau unul pe altul, pentru că nici odată nu puteau să se întâlnească în casa mamei lor.

Imparatul care stăpînea locurile acele, avea trei fete, și de frica zmeilor le ținea închise în casă, și nici macar prin grădină nu le îngăduia să se primble. Fetele au pus

pe o babă, care le purta de grijă, să se ducă la împăratul și să pue cuvînt pentru dînsule ca să le dea voie să se primble prin grădina palatului. Împăratul cu nici un chip nu voia să le îplinească cererea, dar la urma urmei, înțelegînd și el cît de greu vine unor copile să-și petreacă viața închise în casă, ca ocașii în ocnă, și ademenit de vorbele babei, s'a înduplecat și li-a dat voie să se primble prin grădină.

Pe cînd se primblaă ele așa, minunîndu-se de mindreața copacilor și de mirozna florilor, cătră sară, numai ce iacătă o neguriță că se lasă pe grădină.

Împăratul, văzînd că nu li s'a întimplat fetelor nimic, le lăsă și a doua zi să se primble. A doua zi se puse o altă negură. A treia zi, pe cînd se primblaă ele mai vesele și mai voioase, iaca numai ce se lasă peste grădină o negură și mai mare, și cînd s'a rădicat negura, a luat și pe fete.

Baba, care totdeauna privighea asupra fetelor, dă fuga la împăratul și-i spune ce s'a întimplat. Împăratul, înțelegînd că acestea sînt isprăvile zmeilor, s'a mahnit foarte și s'a pus pe gînduri. A încercat el feliu și chipuri, doar ar da de urma fetelor; n'a rămas țipenie de om necercetat în toată împărăția, dar nimeni nu văzuse, nimeni nu aflasă nimic despre fetele împăratului.

Auzînd împăratul despre cei trei feciori ai babei și despre isprăvile ce făceaă, și-a închipuit că dacă nici ei nu i-or găsi fetele, apoi poate să-și aie ori ce nădejde de la dînsule. Și a minat pe un plăeș după babă ca să se ducă acolo. Și s'a dus baba și i-a spus împăratul ce-i și cum, și că toată nădejdea îi stă numai în feciorii ei. Baba i-a spus împăratului că nici odată nu se întilnesc la un loc cei trei feciori ai ei, dar de jălea lui, că se frămînta așa de vajnic de dorul copilelor, i-a făgăduit că a face pe dracu'n patru să izbîndcască voința împăratului. Și așa a cerut ea de la împărat trei pîni și trei pahare de vin de nouă ani.

Baba a luat pînea și vinul și s'a dus acasă. După ce a nsărat, a venit Sărilă și a zis: «pune-mi merinde să mă

duc.» Atunci baba i-a zis: «na pinea asta și o minăică, și bea vinul ista, și te hodinește o țiră.» Cum a băut Sărilă vinul cel de nouă ani, a prins a-i veni moș Ieni pe la gene, s'a lăsat pe laiță și a adormit.

La miezul nopții a venit și Miezilă și a zis cătră mă-sa ca să-i pue merinde să să ducă. Mă-sa i-a dat pinea și vinul, și s'a culcat și Miezilă.

La zări de ziuă a venit și Zărilă, și cerindu-i mini-sa merinde să se ducă, i-a dat mă-sa pinea de la împaratul și vinul cel de nouă ani și cum l-a băut, i-a venit somn. Când umbla să se culce, a văzut pe ceilalți doi dormind în casă la el, și a strigat odată că cine-s ei. Atunci s'a sculat și ceilalți doi, s'a luat la luptă și umblău să se omoare. Baba li zise: «stați, nu vă băteți, căci sînteți frați.»

Pe cînd se împăcau ei ca frații, iaca numai că vine un plăeș și li spune că l-a minat împaratul și a zis ca să se ducă ei acolo. Dar ei n'a vrut să se ducă. Și a minat împaratul doi plăeși după dinșii, și tot nu s'a dus, până ce n'a minat trei plăeși, și atunci s'a dus. A întrebat împaratul pe Zărilă dacă nu i-a văzut fetele, și el a zis că nu le-a văzut. Atunci a întrebat împaratul pe Miezilă, și el tot așa i-a răspuns, numai Sărilă i-a spus că el le-ar putea găsi.

Împaratul s'a mai învoioșat și a zis cătră cei trei frați: „Vă dau jumătate de împărăție și fetele de soție, dacă le-ți găsi.”

Sărilă a cerut împaratului să-i dea nouă cară de pine și nouă buți de vin, ca să albe de merinde, și apoi cei trei frați au purces la drum și au ajuns la *buricul pămîntului*. Aici Sărilă a tăiat uu crac de *pomu* uscat, l-a ascuțit la un capăt, l-a bătut în pămînt și a zis: «cînd îți vedea că o floare pică și una se face, și o poamă pică și una se coace, atunci să știți că trăesc; dar cînd îți vedea că pomul s'a uscat, să știți că am murit.» Apoi ș-a făcut Sărilă un leagăn și și-a dat drumu pe buricul pămîntului în lumea cealaltă, lăsînd pe cei lalți doi frați acolo și spunînd-

du-le să scoată leagănul afară cînd va clătina el de frînghie.

Poveste, poveste, înainte mult mai este, că eă nu-s de pe cînd poveștile, ci-s de pe cînd se potcovea puricile cu nouă-zeci și nouă de oca de fier la un picior, și sarea pe casă și i se părea că-i ușor.

A mers Sărilă cît a mers pe tărîmul celalt, pînă ce a dat de niște curți mari și mindre, să se minuneze o lume. Intrînd înăuntru, a găsit pe fata cea mai mare a împăratului, care a început a-l căina și a-i zice: — Vai de mine, da cine te poartă pe aici? Că nici pasăre priminteană nu imblă pe aice, da încă tu, un voinic de om, că a veni cînele de zmau și te-a inghiți.

— Da ce sămn are zmaul tău cînd vine acasă? o întrebă Sărilă.

— Zvirle buzduganul de cincî mile de loc, pălește 'n poartă, și din poartă 'n ușă, și din ușă 'n cuiu, și din cuiu pe masă, și de pe masă iar în cuiu, și aista-i sămn ca să-i fie bucatele nici răci nici fierbinți, numai bune de mîncat.

— Nu-i voia la zmau, ci-i voia la Dumnezeu, răspunse el.

Nici nu și-a isprăvit bine vorba, și numai ce audă odată boac! și buzduganul zmaului se izbește în poartă, și din poartă 'n ușă, și din ușă 'n cuiu, și din cuiu pe masă, dar Sărilă mi-l prinde și cînd mi-i face vînt odată, și-l zvirle de opt mile de loc în urma zmaului.

Atunci a zis zmaul: «Of! grea oaste la casa mea; duce-m'aș după buzdugan, flămîndu-s; duce-m'aș acasă, grea oaste la casa mea; da m'oîu duce după buzdugan, cum a fi.» Și s'a îndrumat zmaul după buzdugan.

Sărilă a eșit înaintea zmaului, și ajungînd la un pod de aur, a scos o podea și s'a bagat sub pod. Venind și zmaul pînă la mijlocul podului, începe calul a fornăi și a se tot da înapoi.

— Dhe cal, zise zmaul înclădat, da de cine te temi tu?

— Intăiū de tine, al doilea de Dumnezeu și al treilea de cînele de Sărilă, răspunse calul.

—Nici pasere priminteană nu s'a abătut prin meleagurile acestea, da încă picior de om și un cîne ca Sărilă.

Atunci ese și Sărilă de sub pod, și zice :

—Ni hiu, cîne de zmau, că-s pe aici și eu.

—Ce vrei, il întrebă zmaul, din luptă să ne luptăm, din pușcă să ne pușcăm, ori din trîntă să ne trîntim?

—Ha! la trîntă, că-i mai dreaptă, răspuse Sărilă, și înșfăcînd pe zmau, l-a trîntit pînă la glezne; și a luat zmaul pe Sărilă și l-a trîntit pînă la ghenunchi, și apoi Sărilă pe zmau și l-a trîntit pînă la briu, și i-a tăiat capul și l-a zvirlit sub pod.

A plecat pe urmă Sărilă, și a mers cît a mers, cale lungă să-l ajungă, și a dat peste fata cea mijlocie; și ea, cînd l-a văzut și a aflat cine-i și ce caută, mult s'a înfricoșat și a început a-l căina și a-i zice :

—Vai de mine și de mine, da cine te poartă pe aici, că nici pasăre priminteană nu umblă, da încă tu, un voinic de om; c'a veni cînele de zmau și te-a înghiți dintr'o dată.

—Da ce semn are zmaul tău cînd vine?

—Zvirle buzduganul de cincî mile de loc, pălește'n poartă, și din poartă'n prag, și din prag în cuiu, și din cuiu pe masă și de pe masă iar în cuiu, și mîncarea trebuie să-i fie nici fierbinte, nici rece, numai bună de mîncat.

—Nu-i voia la zmau, ci-i voia la Dumnezeu, zise Sărilă.

Și numai ce aude odată poc! și buzduganul se izbi în poartă, și din poartă'n prag, dar Sărilă mi-l opri cu piciorul și-l zvirlit de opt mile de loc în urma zmaului. Atunci zmaul oftă și zise: «grea oaste la casa mea: duce-m'aș după buzdugan, flămîndu-s; duce-m'aș acasă, grea oaste la casa mea; da m'oiu duce după buzdugan, cum a fi.

Dar cînd la mijlocul podului celui de aramă, iaca începu calul a forăi.

—Dhe cal, de cine te temi?

—Intăiu de tine, al doilea de Dumnezeu, și al treilea

de cînele de Sărilă, care a venit pe mindra lume ca să se lupte cu tine; îl zării și mi-a crescut capul cît un ciubăr.

—E heî, căluțul meū, nu calcă prin meleagurile noastre piciorul cînelui de Sărilă.

—Nihiu, cine de zmaū, că-s aici și eū, strigă Sărilă, e-șind de sub podul de aramă.

—Ce vrei, îl întrebă zmaū, din luptă să ne luptăm, din pușcă să ne pușcăm, ori din trîntă să ne trîntim?

—Haî la trîntă, că-I mai dreaptă.

Și a luat Sărilă pe zmaū și l-a trîntit pînă la glezne, apoi zmaū pe Sărilă l-a trîntit pînă la ghenunchi și unde nu mi-a luat Sărilă iarăș pe zmaū și l-a trîntit pînă la briu, și l-a tălat capul și l-a zvîrlit sub pod.

Apoi Sărilă s'a dus mai departe și a nimerit la fata cea mai mare, și l-a căinat și ea, și a zvîrlit și acolo buzduganul de opt mile de loc în urma zmaului, și la podul de argint s'a luat la trîntă cu zmaū. S'aū luptat ei cît s'aū luptat, dar nu s'aū putut dovedi. Văzînd Sărilă că nu-I de chip să-I facă teliul, a zis cătră zmaū:

—Mai zmaule, dacă tu ești așa de voinic, știi cite lemne-s în pădurea asta drepte și cite strîmbe?

—Ba nu, răspunse zmaū, căruia îi era a scăpare de Sărilă, da m'oiū duce ș'oiū vedea.

Și s'a infundat zmaū în pădure, iar Sărilă s'a dus la fetele împaratului și le-a luat pe toate și a purces ca să le scoată pe lumea astă laltă.—Ajungînd la locul unde se coborise el pe buricul pămîntului, a găsit leagănul, a pus în el pe cele trei fete și a clătinat frîghia de care să ținea leagănul. Fetele aū ajuns tefere pe lumea astalaltă, iar cei doi frați s'aū sfătuit să piardă pe Sărilă, să dee drumu leagănului de pe la jumătatea drumului.

După ce aū coborît iar leagănul pe buricul pămîntului, Sărilă, pentru ca să încerce credința fraților lui, a pus în el o piatră mare, și a făcut sămn să-l rădice. Și de odată numai ce hodorog! leagănul cu piatra jos.

—Ei, cinilor ce mă-ai fost! da nici de asta n'oiu muri eū, zise în gînd Sărilă.

Acuma ce să facă el ca să iasă în lumea albă? Cum să scape și din asta? Pe cînd sta el așa măhnit și pe gînduri, aude numai cronc! cronc! prin văzduh și un coșcogea corb se lăsa spre el. Sărilă se lungeste cu fața'n sus și se face mort. Corbul se pune pe pîeptul lui, iar Sărilă îl și înhață bine și-i zice: «măi corbule, dacă mă-i scoate pe ceea lume, îți dau drumu, iar de nu, nu.»

Corbul i-a *înciptat* cîlocul în pîept și fil! fil! s'a rădicat cu Sărilă în sus. De la o vreme a prins corbul a slăbi din putere, și Sărilă și-a tăiat din pulpa piciorului sting și a dat corbului să minince și corbul l-a scos pe lumea *asta lantă*.

Sărilă s'a dus drept la măsă și a aflat de la dînsa că la Imparatu este nuntă mare a celor două fete mai mici cu frații lui, cărora li-a dat zestre jumătate de împărăție.

—Na, mamă, inelul ista, a zis Sărilă, și te du și *dnîata* la nuntă la împărăție, și cînd îl fi înaintea împăratului, să te învîrți într'un picior și să-i arăți inelul.

Baba a făcut cum a învațat-o fecioru-său, și cînd a văzut fata cea mai mare inelul, a început a plinge și a spune împăratului că inelul acela l-a fost dat ea lui Sărilă, care le-a scăpat pe toate de la zmei, și pe care ceilalți frați au vrut să-l omoare.

Împăratul a trimes un plăeș după Sărilă, și i-a dat pe fata cea mai mare de soție și jumătate de împărăție, a alungat pe ceilalți doi frați, și a făcut nuntă mare și frumoasă, cum nu s'a mai văzut pe lume până atunci și nici de atunci încoace.

Și eū încălicăiū pe o șea, și vă spuselū povestea așa; încălicăiū pe o lingură scurtă, s'o bag în gura cui nu m'ascultă.

(Auzită de la un muntean din Parcașu, jud. Suceava).

A. Gorovei

Chiuituri din țara Oltului ÎN TRANSILVANIA

29. Cîntă cucu pe pălan,
numai trei zile mai am,
trei zile ș'o săptămînă,
ș'apoi sănătate bună,
că m'o luat l'a număruș;
pe min'm'or duce la Cluj,
de la Cluj la Bistrița
și-mi rămîne mîndruța.

30. Zis-a mîndra cătră mine
«mă mărit, te las pe tine,
că foarte mulți m'aũ cerut
tu nici grijă n'ai avut ;
și m'am săturat acuma
a-ți mai crede ție gluma,
m'ai înșălat cu serisori
că cit de curînd te'nsori ;
ba eu nu, bădiță bade,
spune-mi dreptul cum se
cade:
de n'ai voe de'nsurat
nu-mi ținea drumul legat.

31. M'aș duce, că mulți mă
cer,
însă după tine pier,
știu că moriu de mă voiũ
duce
că ț'a fost gurița dulce

32 Mîndră mîndrulița mea
fă cum te'nvață firea,
mergi după cine voești

numai să nu te căești,
că eũ răspuns nu-ți pot da.
Cînd eũ mă voiũ însura
dorul ți-l făgăduesc
că pe tine te iubesc,
așteaptă zile puține
de vrei să vii după mine.

33. Frunză verde de răchite
mîndra vrea să să mărite;
mărite-se cu Dumnezeu
că tot ei i-a părea rău,
și eu alta-mi voiũ găsi
car'cu credință va fi.

34. Bade, pentru ochii tăi,
m'aũ urit părinții mei ;
bade pentru dumniata
m'a urit și măicuța ;
ia fîtină nu mă mină,
la pirlaz nu-mi dă regaz
caută badeo să te las.

35. Lasă-mă mîndrușo zău
că ție ț-a părea rău,
că-î ședea cu ziua'n prag
cu firuțul tras în ac,
nici vei coase, nici mîncea,
ci-î plinge și suspina
după mine te-î uita
doar mă-î vedea undeva,
orî pe mine orî urmuța
și ț-a rupe inimuța.

36. Foicică lemn uscat,
 astă seară pe'nsărat
 badeo mi te-am așteptat
 cu cină și cu lumină.
 Dac'am văzut că nu vii
 pus-am dorul căpătiu
 și uritul așternut,
 cu dragul m'am coperit.
 Cînd era la mîez de noapte
 mî-am visat un vis de moarte:
 năfrămuța la cea noaună
 am visat-o ruptă'n doauă.
 Dar bădița ce grăia
 și la mîndra răspundea:
 Floricea crescută'n roauă,
 minți, că nu e ruptă'n doauă,

da-î ruptă inima ta,
 gîndești că nu te-oîu lua.

37. Mîndră mîndrulița mea,
 eu atuncia te-oîu lua
 cînd mie mi-î număra
 iarba de pe doauă lunci
 și bani de pe doi junci,
 frunzele de pe doi pomi
 și bani de pe doi boi,
 părul de la doi voinici,
 bani de pe doauă junice;
 dar atuncî să-mî vie jele,
 floricea mîndri mele,
 ș'atuncî în doauă voiu sta:
 lua-te-voiu, mîndro, saū ba.

Avrig.

Nichita Spîrlea.

JOACA BĂEȚILOR DIN SATUL DRĂCENI (Suceava)

Intîlnindu-se mai mulți copii din sat, pe la casele unor părinți și mai cu samă pe cîmp, unde păstoresc vitele, își petrec timpul cu mai multe joace. — Iată cîteva din ele:

I. *De-a puța-găia.*

Aflindu-se o ceată mărișoară de copii, se aleg doi din cei mai voinici; unul cloșcă și altul moșneag (care-î uliul rîpitor). De la spatele cloștei în urmă se înșiră copiii (numiți pui) tot unul la spatele celui alt, ținînd fie-care cu mîinile de cingătoarea celui de 'naintea sa.

Moșneagul se așează jos, tot scociorînd cu un bețișor în pămînt.

Cloșca cu pui începe a se învîrți împrejurul moșneagului. Încunjurîndu-l de doauă, trei ori cu lanțul întreg de copii, zice: De trei ori cu puii mei, ce faci moșule-acole? Fac o gropiță. După fie-care răspuns tot îl încunjură înainte de cîte-va ori și-l tot întrebă: De trei ori cu puii mei, da cu gropița ce ai să faci?— Am să fac foc.— De trei ori cu puii mei, da cu focu ce ai se faci?— Am să pun o oală la foc.— De trei ori cu puii mei, da cu oala ce ai să faci?— Am să pun apă.— De trei ori cu puii mei, da cu apa ce ai se faci?— Să spăl pușca.— De trei ori cu puii mei, da cu apa de pe pușcă ce ai să faci?— Cu apa de pe pușcă am să spăl polița.— De trei ori cu puii mei, da cu apa de pe polița ce ai să faci?— Am se oparesc un pui de a tăi.— Cloșca zice: Ba de a tăi! Moșneagu Ba de a tăi! și se scoală.

Moșneagu dă bețișoru din mîină cloștei care, împreună cu puii ei, stupește bețișoru. Întrebă cloșca pe moșneag: «Din cotro ți-o cumpărat mă-ta ciubote?» El arată 'ncotrova. Cloșca svîrle bătu și moșneagu se duce la băț, unde stă și se scarpină în cap. Cloșca cu pui se pun jos și încep a scociori cu degetele pe jos. Moșneagu se întoarce răpezindu-se spre pui și strigînd tare: cîr, cîr, cîr!

Cloșca cu puii iute se scoală, formînd șiragul de'nainte începe: clon, clon, clon!

Moșneagu se răpede spre pui. Cloșca-î aține calea. Tot astfel se luptă amîndoi. Cînd a putut, din rotirea lor, să-î prindă un pui, îl ia ca pradă, îl trîntește jos și se face a-l mînca cu gura. Cloșca și pui sar pe moșneag. îl ciupesc cu minile lor, scoțînd din piepturi un zgomot puternic de cîr, cîr, ce nu încetează pînă nu s'aũ desfăcut cu toții, cu fața 'nferbîntată de atîta luptă și ris.

II. *De-a pirosteile.* 1)

Un copil înfinge un bețișor în pământ (numit pirostei) și se culcă lângă el. Închide ochii și se face a dormi. Unul din copii ce stau înșirați cu fața'n spre cel de jos, se duce tiptil, fură pirosteile. Să se întoarcă la locul său din șirag, înfinge bețișoru lângă el. Nu mult și se scoală stăpînu. Se duce pe la fie-care de-l întreabă: N'ai văzut pirosteile mele? Fie-care spune: nu. Se oprește în dreptu celui vinovat și-i zice: da eū le vād sub vatră Acelea-s a mele.— Ba-s a mele.— Stăpînu îl și înhață, zicîndu-i: hai la închisoare!— Il duce de-o parte, îl lasă de stă cît-va timp și apoi îi dă drumu.

III. *De a untu.*

Se pun cîți-va în rînd, umăr la umăr, cu fețele în spre un băț mare, înfipt în pământ la o distanță de șapte pași înaintea lor. Fie-care ține cîte un băț în mină. Așa în rînd, fie-care cu bățul său, își sapă în pământ cîte o gropiță (numită babă). Lutul sapat (numit untu), îl pun alătura cu gropița. După aceea se apuc de asvirlit pe rînd cu bețele în bățul înfipt înaintea lor. De la cel care n'a putut păli, pîn ce'și aduce bățul înapoi, toți sapă din baba lui și duc țerna pe la babele lor, pe care și le astup cu cît aū adus și cu cît mai aveaū sapat de'nainte. Groapa acelu din care a sapat, a rămas atît de mare că nu-i cu ee a o împle. Toți vin la acesta, îl iaū de mîni și picioare, îl trîntesc în groapă zicînd că bat untu, pînă se'ndură ei de-l lasă.

IV. *De-a vornicu.*

Toți aleg pe un vornic și-i dau un băț în mină. El svirle bătu 'n sus. Ceilalți svirl cu bețele să-l pălească

1) Aceasta e de preferință joaca fetelor.

pe al lui din zbor. De câte ori a căzut jos bățul lui, fără să fie atins de cele alte, zice că a făcut atîta ani de slujbă. Care a putut păli bățu vornicului, din azvîrlite, întră el vornic.

V. *De-a împaratu*

Doi băeți să prind de mină, ținînd puternic. Unul se duce departe și stă în fața cestor doi. Aceștia îl întrebă: ce vraî înalțate împarate? Batae! În fuga mare să răpede groznic peste minele lor. Dacă le-a putut desprinde, zice că i-a ramas.

VI. *De-a dracu*

Se aleg doi băeți mai voinicî, unul numit Dumnezeu și altul dracu. Mai mulți se așează jos unul lingă altul, cu picioarele înainte, ținînd mînile pe brațe, cu palmele alăturate una de alta.

Dumnezeu îmblă cu un bețișor în mină pe de'naintea fie căruia și-l lasă în palmele unuia. În acest timp dracu stă mai în colo, cu dosu spre ei, fără a se uita în urmă.— Dumnezeu îl strigă: «haide drace!» Dracu vine și chitește cam la care-ar fi. Dacă nimerește dintr-o dată pe acel cu bețișoru'n palme, îl ia în partea lui. Dacă n'a gîcit, acel cu bețișoru trece'n partea lui Dumnezeu. Iar se duce de o parte dracu, de unde-l chiamă Dumnezeu spre a găsi din nou bețișoru. Cu rîndueala aceasta, se rădică pe rînd toți de jos, formînd doauă cete, una'n partea dracului și alta a lui Dumnezeu. Atunci se caută un băț tare, de care prinde Dumnezeu și dracu, căpiteniile celor doauă cete. Fie-care căpitenie are înșirați de la spate'n urmă pe toți ai săi, ținînd fie-care cuprins cu brațele mijlocul celui de'naintea sa. Amîndoauă cetele smuncesc puternic una de la alta pînă cînd rămîne una cu bățul în mină. În timpul acestor lupte, se întîmplă să mai cadă și pe jos. Ceata cea mai tare tîrie în toate părțile pe cea căzută, pînă lasă de băț, rămînînd învinsă.

VII. *De-a bostănica*

Se aşează mai mulţi copii jos, în rînd unul la spatele altuia. Celui din frunte i se zice mătuşă. Unul ia un băţ mai lung, îl pune în briu şi altul scurt pe care îl tot suceşte între degete, imitînd torsul din furcă. Acesta se face că vine de 'ncotrova la ceşti de jos şi zice: Mătuşăi, m'o mînat mama să-mi dai un bostănel.— De-abea am arat. Se duce într'o parte şi iar vine. —M-o mînat mama să'mi dai un bostănel.— De-abea am grapat — După fie-care răspuns se duce şi iar vine de cere un bostănel. În atîtea rînduri îi răspunde mătuşa: de abea aū răsărit, de abea-s ca nucele; de abea-s ca un măr; de abea-s în lapte; is copti, da nu bine. In fine îi dă zicîndu-i: amu-s copti. du-te şi-ţi alege. Se duce şi caută pe care-i copt, tot ciocă-nind cu degetul în cap pe fie-care

A luat pe unul, l-a dus pîn mai încolo, l-a lasat şi vine după altul de cere.— M-o mînat mama să-mi dai un bostănel.— Da cu acela ce ai făcut?— L-am pus pe o policioară şi l-o mîncat o ploşnicioară.— Îi mai dă unu, tot după regula'ntăi. Iar vine. Da cu acela ce ai făcut?— L-am pus pe o muche şi l-o mîncat un păduche.— Tot cu acea regulă îi mai dă unu. Iar vine, iar îl întrebă. Răspunde: L-am pus pe o poartă şi l-o mîncat o haită moartă.— Mai vine încă o dată. La întrebare, răspunde: l-am pus pe horn şi l-o mîncat Simion.—Acum îi zice să şi-i ia pe toţi. — Îi ia şi-i duce la ceilalţi. Mai vine încă o dată şi zice: M'o trimes mama să mergi pînă la noi! Mătuşa-i zice: azi îi serbătoare, la ce torci?— El îşi stupeşte furca şi-o lasă jos.— Aşi merge, da mă tem de cîni.— Hai, că te-oîu apara eū. Mătuşa pleacă şi gîrbovă să sprijină în un băl. Băeţii ce tusesese luaţi ca bostănei, se închipuesc cîni, sar la babă şi o trintesc jos.

Cel care purtase furca, strigă: Țibă, țibă, hi! de acole. Apoi scoate baba de la cîni şi așa s'a terminat joaca.

VIII. *De-a dracu'n cînepă*

Maî mulţi copii se pun roată, unul lingă altul pe picioare. Unul numit *dracu*, se ascunde în mijlocul lor. Altul numit *Dumnezeu*, pe din afară împlă pe la spatele roţii de jur în prejur, tot întrebînd «n'aţi văzut pe dracu!» Cei din roată rădic cîte un picior şi zic: poate aista-i.» De la o vreme ese dracu din cînepă (din mijloc). Dumnezeu dă fugă după el. Dacă-î prinde pînă a nu se ascunde din nou în cînepă, intră el drac. Aşa se continuă şi cu alţii.

IX. *De-a mingea (de-a hapuca, de-a poarca).*

Mingea se face din petici cusute la un loc şi maî cu samă din părul vitelor cînd năpîrlesc primăvara.

Din păr se face ast-fel :

După ce aū smult părul, îl scarmănă în minî, formează maî multe *pale* (pături). Pătura întăi o ia din o margină şi o învălătuceşte formînd un mic boţisor. Pe boţisor îl moae în apă şi apoi îl tot strînge în palme, aşa fel că se maî strînge lipindu-se maî bine perii unii de alţii. După aceasta, învăle boţisorul în altă pătură pe care o lipeşte iar cu acea regulă. Aşa fel alipeşte maî multe pături una peste alta, făcînd cit de mare vrea pe acel boţ numit minge.

Joaca cu mingea este de maî multe feluri : *cucu*, *puricile*, *ţicu în patru*, *în şese* şi *în opt*. Mingea se poate juca şi de unu singur, dar maî cu haz cînd sînt maî mulţi.

Unul singur poate să se joace de-a *cucu* ; svîrle mingea'n sus puternic şi tot el aleargă de s'aţine cu minele şi-o prinde.

Maî mulţi se joacă de-a *cucu* ast-fel :

Unul ia un băţ în mina dreaptă şi cu stînga aruncă mingea înaintea sa, cam în sus. Iute o şi loveşte cu băţul, de zboară în sus. Cei alţi se aţin cu minile în prejurul lui. Care-î maî ghibaciu şi-o prinde, intră la batae de o loveşte.

b) *De-a puricile*

Se face o gropiță în pământ, pe malul căreia se pune o piatră sau un băț gros. Să ia o lopătică pe care o pune cu un capăt în gropiță și cu mijlocu pe piatra de pe margine. În gropiță peste capătul lopătelei se pune mingea. Unul trinește cu un băț peste capătul de sus a lopătelei. Celalt capăt a lopătelei îndată a aruncat mingea în sus. Toțise ațin. Care a prins-o, într'al a batae. Și așa mai departe de cite ori vroesc.

c) *Țicu'n patru*

Se fac patru gropițe în pământ. Doauă într'o parte, la distanță una de alta de un pas (în urmă). La departare de 11—12 pași, se fac alte doauă, departe de un pas una în urma celeilalte. Doi își iaū bețele în mină, mai cu osebite stăpînul mingei și cu tovarășul său, și intră la batae. Acești doi se așează față'n față, cu piciorul drept în gropița (*baba*) de'nainte. Ceilalți doi, cite unul la spatele fie-căruia, stînd în prijma *babelor* de 'ndărăt. Unul din cei de la spate aruncă mingea la cel-alt. Cel cu bătu din calea ei, dă sa o loviască. Dacă a putut-o lovi și a aruncat-o departe, de regulă trebuie să meargă unul la altul și se loviască o dată bețele unul de altul; după cum zic: *daū țic*. Dacă mingea n'a fost aruncată pe departe și n'aū să dea țic, rămîn datorî ca de atitea ori să loviască bețele de cite ori aū lovit mingea. Inșă pînă acum nu erau obligați să stea numai de cît la țic, adică cu călcăiul piciorului în baba de 'nainte. Acum le poroncesc cei din urmă: «mă! eșiți la țic.» așa ca să le vie lor bine de pus mingea în baba din urmă, cînd i-aū scos pe acești doi de la batae și intră ei, rămînnd cei alți la *porcărit* (alergat). Cînd mingea îi aruncată departe, din lovitura bățului, cel de la porcărit înspre care a venit mingea, aleargă după ea. O ia răpede. Dacă crede că-i vine mai îndămină, dă fuga și pune mingea'n babă pîn a nu fi sosit cel de la batae să fi pus piciorul. Dacă nu, o răpede la cel alt, care o prinde și caută să o pue din colo în babă.

Aceşti doi de la *porcăreală* (alergat) scot de la batae pe ceilalţi, în două feluri: sau cînd mingea a fost lovită şi a luat-o unul de-a pus-o în baba din urmă pînă nu fi apucat a pune piciorul cel de la batae, sau cînd a prins mingea din ţic. Din ţic se poate prinde mingea cînd aruncată de la unul, cel ce se aţine o atinge puţin (numindu-se că a ţicnit-o,) aşa că nu i-a putut împiedica mersul. Cel de la spate, de o poate prinde, intră cu tovarăşul lui la batae. Ceî doi, rămîn la *porcăreală*.

d) *Ţicu'n şese,*

Îi tot ca cel în patru, cu osebire că acum aŭ opt babe. Pe lingă rîndul întăi de babe (gropiţi) ca la ţicu'n patru, se mai alătură alte patru. Rîndul întăi de gropiţi trebuie să fie depărtat de rîndul al doilea atîta ca să nu să pălească cu beţele ceî doi băeţi cari staŭ umăr la umăr, în faţa celorlalţi doi asemenea aşezaţi.

La joaca aceasta intră patru la batae şi doi la *porcăreală*, cite unul la spatele celor doi de la batae. Unul din ceşti de la *porcăreală* asvirle mingea la cel alt printre aceste două rînduri, cum se zice: *o dă prin beţe*. Ceî doi din faţa celui de la *porcăreală*, care se aţine s'o prindă, dau cu beţele s'o loviască. În baba cui poate pune mingea, sau din ţicul cui o poate prinde, acela dinpreună cu părechea sînt scoşi la *porcăreală*. Locul lor li-l ia ceî cari-î porcărise pînă acum.

e) *Ţicu'n opt*

este ca cel în şese, cu osebire că s'a mai adaos o păreche la *porcăreală*. Aceştia sînt de ajutor celor doi cari staŭ la spatele celor de prin babe. Ei staŭ pe departe, păzînd mingea, să o prindă din ţic sau s'alerge în cotro a căzut şi luînd-o cu iuţală, o asvirle celui de 'nainte sa cure să sileşte să o pue în una din babele celor doi la a căror spate stă.

Regula de a-î scoate de la batae îi ca mai înainte, deosebit că acuma es afară tuspătru, cu toate că acuma a prins ţicu sau a pus mingea'n babă numa la unu.

Superstiții

215. Să nu răsădești brad, căci cînd rădăcina lui va fi cît capu tău, vei muri.

216. Inapoî noaptea și'n fîntînă părăsită, să nu te uiți, că nu-î bine.

217. Cînd fumul se sue drept în sus, orî ia direcția nordică, vremea se va îndrepta; dacă se împrăstie și cade jos, va vremui.

218. Cînd brazii fac cucuruzi mulți și ese de pe ei un praf galben numit *mană*, va fi îmbelșugare în toate.

219. Cînd salbătăciurile intră în sat, nu-î bine.

220. De omu roș, spîn și însemnat (chior, ciunt etc.) să te ferești că-i buclucaș.

221. Cînd se cunună doi tineri se observă luminările nașilor; dacă luminarea unuia e mai trecută ca a celuiia lalt, e semn că unul va muri înaintea celui lalt mai degrabă.

222. De se trag clopotele în ziua de paști toată ziua, roadele pămîntului se vor face bine.

223. Cînd te minîncă urechile are să se strice vremea.

224. Cînd cade o stea de pe cer, a murit un om.

225. Cînd se cutremură pămîntul, Dumnezeu se uîță la el și el de frică tremură.

226. Cînd peștii pe care stă pămîntul poartă cozile, el se cutremură.

227. Cînd minînci roade noi să zici. «roadă noauă în gură veche.»

228. Cînd țarca (coțofana) bate (cîrie orî strigă), îți vor veni musafiri prietini.

229. Cînd copiii rid prin somn. vād pe Dumnezeu orî pe Maica D-lui.

230. Cînd copiii plîng prin somn, să le zici: «lupșor, lupșor» și să le faci sămnu crucei.

231. Cînd tinerii însurăței pornesc după zestrea ce le-o fągăduesc părinții, nu-î bine să se'ntoarcă.

232. Cine moare în săptămîna luminată (septămînă învie-rei) merge în raiū, căci raiul n'are porți atunci.

233. În cele trei zile ale învie-rei ard în văzduh trei candelă mari ce nu le vede nimeni.

234. Visurile în spre Duminică nu se izbîndesc.

235. Cînd strănuți e a bine și ceea ce gîndești atunci se va izbîndi.

236. Cînd sînt vremi grele (vînturi mari, pohoae) s'a înecat ori s'a spînzurat cine-va

237. Să nu te uiți prin sîta că faci bube.

238. Să nu pui sîta pe cap că faci chelbe.

239. Cînd împrumuți sîta de la cine-va, cînd o duci a-fară s'o acoperi, că alt-fel îți mînîncă dihăniile (lupii) vitele.

240. Cînd e ceață mare pe păduri, se va strica vremea.

241. Cînd găina circie, are să se ouă.

242. Cînd cucoșii cîntă în una, se va schimba vremea

243. Foc peste foc să nu pui că-i păcăt.

244. Cojile de ouă de la găinele ce scot pui să le dai afară toate o dată, nu pe rînd.

245. Cu mătura să nu bați pe nimene.

246. Sara prin casă nu să mătură.

247. Cînd cocî ou în spuză (cenușă ferbinte) să nu-l a-coperi de tot, că se înădușă puii în găoci.

248. Cînd dă laptele în foc, să pui apă peste el, căci să spuzesc țitele vacii.

249. Banul de găsit să-l strîngi că-i cu noroc.

250. Cînd torni cui-va vin ori rachiū în pahar, nu-i bine.

251. Cînd uiți lingura în oală sara, noaptea nu poți dormi.

252. Cînd vine uliū la pui, să zvîrli în el cu o mătura părăsită.

253. Locul oalei cînd o ieși de la foc să-l astupi, că alt-fel la moarte rămîi cu gura cascătă.

254. Cînd femeea înțarcă copilul, să îmbrace o cameșă cu gura la spate și să zică : •Cum am întors cămeșă, așa să se întoarcă G. de la țită.

255. Cînd înțerci copilul să cocî un ou Sîmbătă dimineață. să-l pui în gunoî după ușă, să ieî copilul, să-l pui aproape de gunoî așa că el să vadă oul spre a-l lua și să zică: «Cum a uîtat găina oul, așa să uite V. țîța.» Oul în urmă se curăță de coajă și se dă copilului să-l mînințe.

256. Cînd cucu cîntă aproape de casă și e un bolnav în ea, acela va muri.

257. Cînd dai puii mici afară să-i pui în poală, să eși afară cu ochii inchiși, și puindu-i în ogradă să zică: Cum nu văd eū amu, așa să nu vadă cioara puii.

258. Cînd pui cloșca la clocit, s'o învîrți de trei ori pe lîngă stîlpu hornului și să zică; «Cum șede stîlpu aici, așa să șezi tu pe ouă.

259. Cînd paserile se izbesc iarna în ferești sau se vîră prin șurî, are se vremuească.

260. Cînd ai noîțe pe unghii, ai să te înoești cu ceva.

261. Cînd moare cine-va într'o casă, nu se mătură nici nu se scutură casa pînă ce nu esă mortul din casă.

M. Lupescu.

Popa luat de dracu

Intr'un sat se afla un popă așa de harnic și evlavios, încît gîndurile îl munciaū toată noaptea, și somnul nu se mai prindea de el. Cînd ațipia cîte o leacă, i se părea că aude tocînd; iute săria ca speriat, și se îmbrăca repede ca un soldat, apoi pleca la cîntăreți, îi scula și pe ei, se duceaū la biserică, se apucaū de tocat, de tras clopotele, și apoi pe citit, cu toate că noaptea nu era nici jumătate. Pe bieții cîntăreți îi luase gîndurile, și le venia să-și ee lumea în cap, mai nu mai aveaū parte de somn. Văzînd că nu o pot scoate la capăt cu popa, se sfătuiră a-i găt

o najnă spre a-l dizbăra de acest obicei. Decî cum era aproape de crăciun, un cîntăreț avea un porc bun, bine hrănit, dar pe care hotărîse a nu-l tăia în ajun. În spre ziua de Crăciun, știind că popa are să se scoale mai de dimineață de cît altă data, cîntărețul se sculă mai înainte, și cu amăgele dusă porcul în biserică, încue ușa și puse cheia la locul știut. Nu trecu mult și popa veni la cîntăreț, care nu era departe de biserică, strigă la fereasta să se scoale, căci e ziuă, și aū întăriat cu tocatul și cetitul.

Du-te înainte, zisă cîntărețul făcîndu-se somnoros, că vin și eū acuși îndată. Ajungînd popa la biserică, deschide ușa pridvorului. Porcul auzînd zgomot, își făcu spaîmă și începu a da fuga în dreapta și în stînga prin biserică. Cînd ajunge popa la ușa bisericei și pune cheia în broasca ușei, porcul stă în loc, rădică nasul în sus și așteaptă unde are să se deschidă, ca să poată eși afară ; cînd popa deschide ușa, porcul să răpede, țîșnește printre picioarele popii, ia și pe popă călare, și nabusna afară ; popa cu o mîna să ținea de coama porcului, iar cu cealaltă făcea mereū la cruci.

Prin ograda bisericei, popa călărețu să întîlnește cu dascalul, care venia să toace, și din fugă îi strigă : « Dascale ! Dascale, du-te și-ți cată de tocat, că pe mine de acu dracul m'a luat. »

Porcul fugînd, ajunge la cocină și trîntește și pe popă la hodină. Apoi să așează cu cei-lanți sfirlează la sfirlează, zicînd în limba lor : de acuma cu toții până dimineață.

Barim să se mai scoale popa așa de dimineață.

Perient (Tutova)

G. Popescu

Medicina populară

XXIX. ROHIÎ (rofiî).

Rohiile sînt niște bube ce esă pe față și capul copilului cînd e de 3—5 luni. Ele durează multă vreme. Bubele acestea se lătesc, fac punoîu și produc o mîncărime ne mai pomenită. Minele băetului trebuie legate ca să nu se zgirie, căci într'atit se scarpină, în cit își poate face numai o rană. Rofiile sînt produse de necurățeniile mamei. Femeea îngreacă calcă în ceva, nu-și grijește trupul său vede oameni cu bube și nu-și aduce aminte; toate aceste ar fi cauzele rohiilor. Rohiile nu se trec prin desciatece, că nu-s. Ele se tămăduie cu timpul prin aplicarea diferitelor doftorii băbești; între altele multe iată citeva: se unge rana cu unt de ou, care se capătă priu arderea unui gălbănuș de ou în lumînarea aprinsă; prin spălarea cu oblojele de frunze și scoarță de nuc, sovîrf, cimbrisor, scoarță de arin și smicele de măr dulce, cum și prin ungerea cu dohot, care se capătă din arderea cojei de mesteacăni. Rohiile se trec greū; ele chinuesc copilul vreme lungă. E bine să nu închizi rănele. Mulți copii sufer de rohiî care, de n'aș greși, sînt efectul boalelor sifilitice.

XXX. ORBUL GĂINELOR

Orbul găinelor e o boală de ochi; ea face pe om a nu putea vedea noaptea. Indată ce soarele apune, indată ce găinele se culcă, omul prins de astă boală nu mai vede. Orbul găinelor n'are leac; trece de multe ori cu vremea, însă cele mai de multe ori rămîne nevindecat, însoțind pe om pînă la moarte, cînd scapă de el și devine cu totul orb ca și pîetrele. Boala aceasta apucă pe om între 20—50 ani.

XXXI RÎEA.

Riea e o boală foarte cunoscută în popor. De ea te umpli imprumutînd cui-va ciubărul de cămeși, îmbracîndu-te cu haina rîiosului, etc. Riea e de 2 soiuri: *rîe curată și rîea căprească*. Riea căprească e cea mai rea; greu te curăți de ea, de unde și proverbul: «nu scapi de el ca de rîe.» Sînt multe leacurile întrebuițate contra riei. Untul de oae rînced (iute și strical), praful de pușcă pisat, amestecate la un loc, scapă de multe ori pe bolnavi. Leșia de ciucălei și doftoriile de la spițerie, încă-s bune. De descîntecē rîea nu știe. Necurățenia și contactul cu vitele rîioase, pare a fi izvorul de unde se propagă rîea, care de multe ori, în popor, devine epidemică.

XXXII. NEGEI.

Negeii sînt niște umflături mici și tari ce se fac pe minile ori fața omului. Ei nu aduc nici o durere, dar desfigurează fața celor ce-î poartă, căci unia din ei cresc mari. De negei te umpli, ori îi poți capata din apa ce esă din broaștele hoboase cînd le ieși în mină. De negei scapi une ori greu, alte ori ușor de tot. Legi negelul cu șuvițe de păr din cap, porți legătura trei zile, și negelu cade. Legătura aceasta se face cînd luna e pe sfîrșite. Dacă nu scapi cu asta, apoi cauți grăunțe de popușoi ce cad din saci cînd îi duci la moară ca să macină, ieși trei grăunțe de-acele, le mesteci în gură dimineața, te ungi, cu acele grăunțe sfaramate, pe negei, și nici nu știi cînd scapi de ei. Une ori poți lua o ață, faci pe ea atîtea noduri cîtî negei ai, pui ața în pămînt, și cînd ea va putrezi, negei nu vei mai avea.

XXXIII. SOLOMÎZDRELE.

Salamandrele, acel soi de șopîrle molatice și vargate une ori cu galbăn și negru, poporul le cunoaște sub numele de *solomîzdre*. De ele poporul are un fel de sieală, de dispreț, căci se spune că dușmanul ți le poate da în mîncare, ca să te omoare. Poporul crede că ele se înmulțesc lesne de tot și se puizesc chiar din cenușa unei solomîzdre arsă'n foc. Dușmanul ce ar voi să te nenorocească cu solomîzdre, caută o asemenea lighioae, o arde în foc și cenușa o pune în rachiu. Prefăcîndu-se că se impacă cu tine, te cîntește din rachiul dres cu cenușa de solomîzdre. Cum ai băut acea cenușă, peste cite-vă zile solomîzdrele se nasc, și omul iucepe a se umfla la pîntece, a se îngălbeni, a se simți slab, a avea o mîncărime la inimă (stomah) și încetul cu încetul se trece, se prăpădește și moare. De solomîzdre cu greu poți scapa. Cele mai de multe ori boala aceasta se sfîrșește cu moartea.

Numai dacă ție ceva să le verși, poți scapa de moarte. De descîntece ele nu vroesc se știe.

XXXIV. GUȘA

Gușa nu e atît o boală, cit o diformitate a grumazului omenesc; pe uniia însă gușele îi dor de multe ori. De gușă te umpli. În unele ape se găsește un fel de rimă subțire ca un fir de păr, de-abea o zărești în pahar; de-ai băut una din acele vietăți, gușa e gata. Contra gușei sînt multe leacuri și descîntece.— Cînd popa toacă la biserică, Simbătă sara, ia un ac, împunge ușor gușa și zi de 11 ori

Popa toacă,
gușa sacă.

Cînd vezi vara curcubăul bind apă din pîrău, dă-te de trei ori peste cap și zi:

Curcubău, de unde bei?
Bea din gușa mea.

În Vinerea sacă, Vinerea dinaintea Paștelor, înainte de a răsări soarele, ia apă neincepută, spală-te pe gușă, și vei scapa de ea.

Cînd te duci la desgropări de oameni morți, ia un cîolan, lovește gușa de trei ori și zi: «Cum a putrezit și a scăzut omul ista, așa să scazi și tu.» De gușă sînt și descîntece. De gușă poți scapa și așa: ieși burete de tîrg, faci o lulea de ciucălău, pui în ea burete și cărbune și fumezi buretele ca tutunul; fumul îl tragi în git, iar scrumul, cenușa ce esă din arderea buretului, se amestecă cu rachiū, se descîntă și-l bei. Tratamentul acesta se face la sfîrșitul lunei, în trei sfîrșituri unul după altul, și scapi de gușă.

(*Va urma*)

M. Lupescu.

Zicători și porecle

Cînd zice că nu-î va da ajutor: te-oîu lasa eū să te bați ca apa de maluri, să te păleşti cu capu de toți părății; îi vedea tu ziua Domnului.

Celui care să aibă prevedere: ia sama să nu te ineci ca țiganu la mal.

Celui care mincă și bea multe feluri de-o-dată: toarnă ca în budăiul țiganului.

Celui bețiv: face gitul leică și pintecele balercă.

Celui harnic, iute la treabă: îi cum îi focu; îi cum îi chiperiu. — Acestea se mai întrebuintază și pentru cel ambițios.

Care vorbește curgător și la locu lui.: toarce, nu altă.

Celui care știe a-și da răspunsurile cuvenite: nu i-a tors nime pe limbă.

Celui care ar vrea să-și facă interesele și să nu-l coste: ar vrea să fie și cu curechiul uns și cu slănina'n pod.

Celui care doarme greu: poți să tai lemne la capul lui.

Ca să ridă de cel ce merge calare în timpu friguros al alernei: îi mai trebuie ş'o căpăţină de curechiu în mină. (cînd degeră picioarele saū minele, le invălesc în curechiu verde).

Vinovatului care tace la acuzările făcute: tace ca porcu'n popuşoi.

Care nu-şi dă pe faţă iuima (săcretele): îi cărbune potolit (acoperit).

Că pin ce nu păteşte nu se 'nvaţă minte: pin nu te păleşti cu capu de pragu de sus, nu vezi pe cel de jos.

Slugei pe mina căreia îi averea stăpinului: ce-î trece printre degete, dă şi stăpinului.

Care nu-î statornic şi nu-şi are regulată poziţia lui: derbedeū, om fără căpătăū. I se mai zice: n'ai nici casă, nici copii, eşti om fără căpătii.

Omului cu corpu greoiū, desfigurat: dubas scirnav, borfoi (de la *borfuri*: lucruri din casă, perini, oghial lăicere).

Celui de care-î luat în ris: nu mă lua la va'e; nu mă lua peste picior.

Căruī il loveşte cu vorba pe de departe: asvirli cu chiatra 'n şatră.

Ca se spue că a dojenit pe cine-va: i-am bătut eū obrazu, i-am tras un ibrişin pe la nas, i-am dat un bobirnac bun.

Ca să arăte că a concurat pe altu saū l-a răpus cu vorba: i-am luat eū apa de la moară.

Ca să arăte că pricepe pe cel viclean: vreī să mă duci la apă de căpăstru? vreī să'mi puī funia'n coarne?

Cînd il atinge cu ceva în vorbire: nu mă calca pe picior. Şi se mai zice: nu mă calca pe picior, că eū ştiū de ce Ńi-ī dor (mai cu samă între sexele contrare).

Ca să arăte că nu se poate ceva: nu se poate cum nu sînt eū popă; nu se poate, ca de moarte.

Cînd nu-î convine ceva să facă: doar nu-s tuns nici ras pe cap.

Cînd îi dă de grijă să nu-ī facă ruşinea: să nu-mi puī opinca'n obraz.

Că nu-î trebuie mită, sau să fie prins cu ceva : vrei să-mi puî belciugu 'n nas ?

Celuî ce-l acuză : vrei să-mi puî juvăţu 'n git !

Spre a arata că a făcut după capu lui : a făcut după cum i-a trăsniit prin bostanu lui cel sec.

Se nu spue secretu : nu cumva să te muşte şerpele de limbă.

Gospodăria în care femeea face totul : la casa aceea cîntă găina, găina nu cucoşu.

Ca să arăte că se va mai deştepta : s'a mai ciopli.

Că nu-î deştept : îi cioplit numa din bardă.

Îi om cu avere : are său la rărunchi.

Cînd spune că nu mai găseşte ce-a perdut : dă-î colac şi lumîinare.

Cînd spune că-î slab : îi gras ca cobza ; parcă-î o drîmbă ; îi uscat cum îi coarna ; parcă-î scripcă ; îi cu gitul ca tortul.

Care a păţit o ruşine : parcă-î un cine plouat ; a eşit cu coada 'ntre vine ; a pus nasu 'n pămînt.

Desvinovăţirea copiilor : ai mai văzut v'un băiet cu-minte şi babă frumoasă ?

Că nu se poate moarte fără a-î se atribui o cauză : se mai poate moarte fără pricină şi nuntă fără minciună ?

Că s'a spăriat tare : mi-a sărit inima din loc.

Celuî care nu face ce i se porunceşte : îi spuîşi el face urechea toacă.

Cum că ştie multe : ştie şi toaca'n ceriū.

Că nu mai vede ce a împrumutat : îi videa la puntea raiului.

Că celuî bogat i se fac hatiruri : la cel bogal, merge şi dracul cu colaci.

Căruî ţine minie : tare-i rînzos la inimă.

Cînd i-a ocărit : a dracului i-am mai plefturit, (de la pleaftura ferarului) i-o bruftuit, (de la lutu moale ce a-runcă zidarul pe părete) de nu făcea doauă parale.

Că-î pătruns de scîrbă : m'o fript la inimă nu altă ; mî-a ars inima.

Cînd cine-va intră pe ne simțite în casă : a intrat tu-chiluș ca cățelu.

Cărui îi stă 'n putere a scoate pe om de la greu : unde-a pus el mîna, a pus și Dumnezeu mila.

Neglijent în înbrăcăminte : foarfă.

Care nu-și ia sama ce vorbește : foarfă la gură.

Celui prost : tanău, tont.

Desplăcut : smird.

Cînd zice că nu-î drag cine-va : miî drag ca sarca 'n ochi; așa mi-î de drag, de'l-aș бага 'n sin, da nu'nceape de urechi.

Că nu i-a fost voința a face ceva : imi era și mie, ca și cinelui a linge sare.

Cel întreat de cum o mai duce : ca cînele 'n car ; ia ca mazărea lingă drumu, ciți trec toți o smulg.

Ca să lese o afacere, să nu se mai intereseză : las-o baltă, las-o moartă'n popușoi, las-o moartă'n cinepă.

Trăește cu proasta : s'a 'ncurcat cu proasta ; s'a îngur-luit cu toanta.

Cînd a găsit ceva bun : să fi umblat cu opincî de fer și nu găsea așa.

Din mai multe localități a județului Suceava.

S. MIHĂILESCU

C Î N T E C E

199.

BURULEAN

Frunză verde izmă creață,
cînd fu joi de dimineață
pă negură și pă ceață
lui Burulean îi cade greață.
Dar Burulean ce-mi făcea ?
Dimineața să scula
pa ochi negri să spăla
și neveste-si-i zicea :
»Fa nevastă, fa, fa, fa,
ia scoală-te. nu ședea
și fă-mi mie d'o cafea
că mai am treabă ceva
pînă 'n deal la Neculîa,
ca să-mi ascult leturghie
cetînd-o popa Ilie.«

La vizitiu poruncea,
el din gură că-i grăia,
caî la rădan de punea,
ș'acolo că să ducea,
în biserică intra,
cruce pă pept că-și făcea,
icoanele săruta,
din gurița ce-mi grăia ?
»Părinte, sfinția ta
dă mai tare cu slujba
că mai am treabă ceva
pîn'acilea'n Valea-rea,
c'am nițel fin de cosit.«
Dar popa cînd auzea,

lui Burulean că-i zicea :
»Burulene, dumnîia-ta
ce-ai treabă cu slujba mea »?

Buruleanul că pleca,
nici mai mult că nu mergea,
c'un pîrcalab să 'ntîlnea
căruia așa-i zicea :

»Pîrcalabe, dumnîia-ta,
degrab frate-mi dă ocol ;
fă-mi vr'o cincî-zeci cositori,
patru-zeci grămăditori
și trei-zeci de strîngători,
toți o sută două-zeci,
c'o să-i duc în Valea-rea
unde cîntă cîntesa
și mi-o'ngîină presura ;
orașnița c'a 'nflorit,
iar trîfoiul s'a lățit,
ș'am nițel fin de cosit.«

El degrab că-i aducea,
în Valea-rea că mi-i ducea
și pe coasă s'așeza ;
de la prînz pîn la namezi
apă rece n'aū băut,
de mîncare n'aū mîncat ;
n'o fi lucru cu păcat,
mult fin că mi-aū dărămat.
Dar unul din ei vorbîia,
și catanei că-i zicea :
»Is-Tudore catano,
tu degrab frate să mergi,
iute, prea iute să plecî,
mîna pe vadră să pui,

apă rece să ne-aducă. »

Ist Tudor îi asculta,
 mîna pe vadră punea
 ș'o lua prin bahnîța [1)
 ș'urca la crucea de pîatră
 de multe belele dată,
 că-î o fîntînă cu apă
 care muncitorî adapă ;
 el apă că nu lua,
 să uita cam rătătiș. [2)
 Cam p'o gură de colnic
 vedea tinerel voinic
 cu struțu (3) pus pă butuc,
 de cincî ghinturî ghintuit,
 de cincî lunî neslobozit.
 Dar Is-Tudor ce făcea ?
 Vadra de pămînt trîntea,
 la Burulean să ducea
 și din gură-așa-î zicea :
 »Burulene, dumnîa-ta
 ia scoală-te, nu ședea,
 că sînt voinicî d'aceia,
 și-î și Bîca catana. »
 Burulean cum auzea
 mîna pă flintă punea,
 punea iarbă cu mîna
 și gloanțe cu chivăra ;
 să gătea de Valea-rea,
 doar de-o cîștiga ceva
 vr'un voinic dintr'aceia
 ori pă Bîca catana.
 Jupîneasa că-î zicea :

„Burulene, dumnîa-ta
 nu te duce'n Valea-rea,
 c'averea ta și a mea
 s'o mînîncî cu lingura,
 și de zăp (4) să nu-î mai dai. »

Burulean să'mpotrivea.

Jupîneasa cum putea,
 cum putea așa făcea,
 și flinta că î-o lua,
 apă'ntrînsa că terna,
 în mîna lui că î-o da.
 El în mîna c'o lua,
 pamblică verde-î trîntea,
 verde, verde comănac
 verde ca foaea de fag,
 să duce'n codru cu drag.
 Și el, frate, c'o pleca
 ș'o lua prin Valea-rea ;
 cu foc cînta cîntesa
 și mî-o 'ngina presura.
 Urca la crucea de pîatră
 de multe belele dată ;
 bun meterez că-și făcea,
 flinta'n Bîca că'ndrepta
 drept în Bîca catana.
 Trase-o dată ș'altă dată :
 par'că-î fu iarba vdată
 și cremenea'n flintă spartă.
 Atuncî îi zise Bîca,
 Bîca ala catana :
 »Burulene, dumnîa-ta
 nu vezi frate

1). Intuneric mare.

2). Imprejur.

3). Armă lungă.

4). Isprăvit, de fund

că n'ai parte,
 că n'ai parte nici noroc :
 nu Ț'au luat flinta foc.
 Du-te, dar, mai bine-acasă
 du-te-ți vezi de jupineasă. "
 Burulean să năcăjea
 ș'inc'o dată că trăgea,
 tot flinta foc nu lua.
 Dar Bica ce-i mai zicea : -
 „Dacă e vorba așa
     să-ți trag eu
     cu strățul meu; «
 cînd d'o dată că trăgea,
 livezi verzi să vesteja,
 ape reci să tulbura.
 văi adînci că răsuna,
 maluri mari că să surpa.
 presura că imi tăcea,
 presura și cintesa ;
 și unde că mi-l lovea
 la gura Zăbunului
 la casa sufletului
 unde-i păs voinicului.
 Is Tudor ce mai făcea ?
 La jupineasa mergea
 și din gură-așa-i grăia :
 »Jupineasă, dumnia-ta
 hai de-l ia pă Burulean ! «
 Jupineasa-i răspundea :
 „Fie-i rău ori nu așa,
 n'a ascultat vorba mea ;
 și să-i fie rău, nu bine,
 că n'au ascultat de mine. «
 Apoi ea ce mai făcea ?
 Cețele că le strîngea
 ș'acolo că să ducea,
 pă Burulean că-l lua,

cosciug de ceară-i făcea ;
 cosciug de ceară domnească
 s'aibă să să pomenească.

Auzit de la Marin Iordache, lăutar
 din comuna Iléana, județul Ilfov.

Serafim Ionescu.

200

Dragul mamei Vălenaș
 dimineața te sculași,
 pe ochi negri te-ai spalat,
 săceala'n mîna-ai luat
 și la grajdîu ai alergat.
 murgu tu l-ai săcelat
 și la curve ai plecat..
 Cînd acolo c'ai ajuns
 curvele cum te văzură
 alta te poștea în casă.
 alta îți punea pe masă
 o găină friptă, grasă ;
 o găină grasă, friptă,
 pe din'untru otrăvită,
 pe de-asupra rumenită.
 Cum din trînsa ai gustat,
 și moartea te-a săgetat.
 El îndată c'a simțit,
 afară a și eșit,
 pe murgu a încălicat,
 la maică sa a plecat ;
 acasă cînd a ajuns
 din gură așa a zis :
 •Eși măicuță din căsuță
 și-mi deschide ast'portiță •
 Și maică-sa c'a eșit
 și din gur'-așa a zis :
 „Dragul mamei Vălenaș
 eu bine te-am învățat
 și tu nu m-ai ascultat. «

De pe cal cînd l-a luat
 el a căzut mort în pat.
 Cînd era la miez de noapte,
 Vălenaş trăgea de moarte;
 cînd era la cîntători,
 Vălenaş vărsa sudorî ;
 cînd era la ziuşoară,
 Vălenaş sub pînzişoară ;
 cînd soarele răsărea,
 popa clopotul trăgea ;
 cînd soarele răsărise,
 curvele cete venise,
 să cobească Văleanu
 că a murit săleacu,
 şi maică-sa îl plîngea,
 de lacrimi abia-l vedea,
 de suspin abia sufla,
 şi din gură cuvînta :
 »Curvelor, păgînelor,
 duşmane tinerilor,
 luaţi pînza de pe obraz.
 vedeţi moarte cu necaz ;
 luaţi pînza de subsuorî
 vedeţi moarte cu fiorî ;
 luaţi pînza de pe picioare,
 vedeţi moarte 'ngrozitoare
 şi de curve-amăgitoare.«
 Peste doauă delurele
 erau două curve răle ;
 una cu vin îl stropea,
 faţa lui se rumenea ,
 una îl stropea cu apă
 şi îl petrecea la groapă
 ca pe-un om care-î de treabă «

De la Virvara Toader Simionescu
 din Farcaşa (Suceava)

Cules de T. Daniilescu

201

Capitane Solomoane
 ia dă-mî drumu din catane
 să mai port plugu de coarne.
 De cînd plugu n'am purtat,
 pită bună n'am mîncăt,
 numai prifon nesărat,
 cu picioru! frămîntat
 şi cu sînge-amestecat,
 cu sînge de-a turculuî
 pînă'n coama murguluî,
 sînge de-a muscaluluî
 pînă'n pieptu caluluî.
 —Căpitane Pavele,
 unde duci catanele ?
 —Da la foc sarmanele.
 —Lasă-le saracele
 că-s catane tinerele
 nu ştiu rîndu la oţele,
 ş'o trece focu prin ele
 ca coasa prin buruene.
 Cătu-ni-m'aş cătuni
 numai puşca de n'ar fi,
 şi puşca-î o armă grea
 că-mî mînîncă viaţa mea ;
 puşca şi oţelele
 ne mînîncă şelele.
 Măi maiore, spete late,
 nu mi te temî că te-or bate ?
 Nu te-or bate oştile,
 te-or bate lacrimile :
 lacrimile fiilor
 şi jelea părinţilor ;
 că de cînd te-aî maşorit
 mulţi flăcăi aî cătănit,
 fete marî aî văduvit,
 copii micî aî sărăcit ;

copii mici pe lângă vatră,
nu știu cui or zice tată;
copii mici în legănuț,
nu știu cine li-î nemuț.

Din Crucea-Broșteni (Suceava)

Cules de N. Vasiliu.

202

Pusei pinza
cînd dă frunza
ș'o tăii la Sin-Văsiț;
vai de mine ce făcui
că prea iule mă pripii.
Pe sulul de dinapoț
o sută de lăturoi;
pe sulul de dinainte
dracu le mai ține minte.
Printre ițe, printre spată
paște-o iapă'npedicată;
printre ițe și fuscei
paște o scroafă cu purcei.

203

Lunea, marța n'am lucrat
mai de cînd m'am măritat;
mercurea n'am apucat;
joile imi sînt oprite:
nu lucrez de nu țin minte;
vinerile-mi sînt legate:
nu lucrez, că fac păcate;
simbătă, ce-o lucra moașa
oîu lucra și eî și nașa.

Din Cernica, Ilfov.

Culese de Pr. Al. Popescu

204

Dragu mamei Ghițisor,
satu-î mare, fete-s multe
și mai mari și mai mărunte,
și mai mari sînt, și mai mici,
aî de unde să-ți alegi.

—Stăi maică și eî ț-oîu
spune:

ceru-î mare, stele-s multe
și mai mici, și mai mărunte,

(dar ca luna
nu-î nici una.

205

Foiuleană de-abanos,
la luncuța rară'n jos
trece Ghiță cel frumos
cu păr galbăn râtezat;
trece la Tincuța'n sat.
—Șezi, Ghiță, dac'aî venit,
nu-ți pae locu urit.

—Eî n'am venit ca să șed,
ș'am venit ca să te'ntreb:
mergi după mine ori ba?

-Ba, Ghițucă, n'oîu mai vră;
casa voastră-î casă gre,
și măta-î femee ră,
umblă pin sate și cere;
nu cere plne și sare,
că știe lumea că are;
da cere fărmațoare,
să te farmece pe tine
ca să nu mă eî pe mine.
Măta'n două de-a crăpa,
tot pe mine mă-î lua.

Din satul Buda, com. Dolhasca
jud. Suceava

Culese de R. Marinescu

Prube de graiŭ popular

(MOLDOVA)

8 (a)

Frundzi verdi lemn pirlit
 bati-ti crucea urit,
 la gre vreme mă-î 1) palit 2):
 cîn'u-î codru ni-nfrundzît,
 murgu nu mni-î potcogit,
 şi badiŭa nu-î gatit.
 Tu puŭin de-î paxui 3)
 murgu mni l-oî potcogi
 badiŭa s-a pregati.

Frunză verde lemn pirlit
 bată-te crucea urit,
 la grea vreme m-ai pălit
 cîndu-î codrul ne'nfrunzit,
 murgul nu mi-î potcovit
 şi badiŭa nu-î gătit.
 Tu puŭin de-î păxui,
 murgul mi l-oî potcovi
 badiŭa s'a pregăti.

9.

Frundzuleana trei zmunceli (4)
 coalea-n gîos în vadureli
 rasariri doaŭi steli,
 ŷ'amîndoaŭis suroreli :

una plîngi,
 focu stîngi ;
 una ridi,
 focu-aprîndi.

—Soriorî, da ci plîngi ?

—Soriorî, cum n-oî plîngi

e-o dzis mama ci ni-a da

una-n gîos la rasarit,

una-n sus la asfinŭit,

c-aŷe ni-o fost împarŭit :

cînd s-a tîlni 5] deal cu deal

noî sî bem dintr-on pahar ;

cînd s-or tîlni munŭ cu munŭ 6)

Frunzuleana trei zmuncelle
 coalea-n jos în vādurele
 răsăriri două stele,
 ŷ'amîndoaŭa-s surorele :

una plînge,

focul stînge ;

una ride,

focu-aprînde.

—Sorioră, da ce plîngi ?

—Sorioră, cum n'oî plînge

c'a zis mama că ne-a da

una'n jos la răsărit

una'n sus la asfinŭit

c'aŷa ni-a fost împarŭit :

cînd s-a 'ntilni deal cu deal

noî să bem dintr'un pahar ;

cînd s-or tîlni munŭ cumunŭi

a) Vezi celelalte 7 cîntece în graiul moldovenesc publicate în volumul I pag. 87, 150, 181 şi 182.

noi si merim la parinţ.

Aşa cînd o audzit
e pi cap s-o teptanat 7)
şi-n grădini c-o intrat
şi din gur-o cuvîntat :
—Creşteţ floriū 8) cit gardú9)
ci ieū mî-am legat capū ;
creştiţ floriū cit pomni
ci ieū mî-am legat otí ; 10)
creştiţ *flori* da nu-nfloriţu
că mîni nu-m trebuiţu.

noi să mergem la părinţi.

Aşa cînd a auzit
ea pe cap s-a pîeptănat
şi'n grădină c'a intrat
şi din gură-a cuvîntat :
—Creşteţi flori cit gardul
că eū mî-am legat capul ;
creşteţi flori cit pomni
că eū mî-am legat ochiū ;
creşteţi flori da nu'nfloriţi
că mie nu-mî trebuiţi.

10.

Frundzu verdi trei maslini
ard-chi focu paduri
şi tati lemnili-n tini
si ma suí la manastiri
si vād măicuţa nu vini ?
M-am suit şi n-am vādzut
ş-am ameţit ş-am cadzut.
Ieū de-aş şti c-ar mei 11) vini
drumu i l-aş curaţi,
vămili i le-aş plati.
Cînd aş şti c-ar înturna,
ieū pe drum cali i-aş da.

Frunză verde trei masline
ardă-te focul pădure
şi toate lemnele'n tine
să mă suíu la mănăstire
să vād măicuţa nu vine ?
M-am suit şi n'am vādzut
ş'am ameţit ş'am căzut.
Eū de-aş şti c'ar măi veni
drumul i l-aş curăţi,
vămile i le-aş plăti.
Cînd aş şti c'ar înturna,
eū pe drum cale i-aş da.

Culese din Sabasa (Suceava) de I. Teodorescu

11.

In vali la poali
Iesti-o casí mari,
cu fereşti spri soari ;
şi-n ceí casí mari
Iesti-o şazătoari
di mindri ficíoari.
Tăti ci lucră,

In vale la poale
este-o casă mare,
cu fereşti spre soare;
şi'n cea casă mare
este-o şezătoare
de mindre fecíoare,
Toate că lucră

iar gazda dormea ;
 maică-sa o-ntreba :
 —Ciîcuți, ciîcuți
 ș-a mami drăguți,
 di ci nu lucrez 12)
 și tot dormitez ?
 —Taci măicuța me
 nu mă-nnegură
 ci te-oî blastamă.
 Am un puî ales,
 la tîrg l-am trimes,
 la tîrg la Brașov
 si nu zăbăgiasci
 și si tîrguîasci
 cir și ibrișin,
 sculurî di matasi
 ci-î marfi frumoasi.
 Iel n-o tîrguit
 nicî s-o zăbăgit,
 ci s-o logodit,
 tri dzili di cring
 c-o fati din tîrg.
 Ravaș nî-o 13) trimes
 pi vint, pi răvint
 s-agiungî curind ;
 ravașu i bun :
 si mărg si-l cunun ;
 nu știu... cununa-l-oî,
 mai rău blastama-l-oî.

Maică-sa o-nbarbata
 și așa îi tot dzică:
 —Ciîcuți, ciîcuți
 ș-a mami drăguți,
 nu mai ci nebuni
 și mergî di-l cununî.

Ie atunci plecâ,
 la viziteu strigâ :

iar gazda dormea ;
 maică-sa o'ntreba
 - Fiîcuță, fiîcuță
 ș'a mamei drăguță,
 de ce nu lucrezi
 și tot *dormitezi* ?
 —Taci măicuța mea
 nu mă'nnegura
 că te-oî blăstăma.
 Am un puî ales,
 la tîrg l-am trimes
 la tîrg la Brașov
 să nu zăbăvîască
 și să tîrguîască
 fir și ibrișin,
 sculurî de mătasă
 că-î marfă frumoasă.
 El n'a tîrguit
 nicî s'a zăbăvit,
 ci s-a logodit,
trei zile de cring
 c'o fată din tîrg.
 Ravaș mî-a trimes
 pe vint, pe *răvint*
 s'ajungă curind ;
 Ravașu-î e bun :
 să merg să-l cunun ;
 nu știu... cununa-l-oîu,
 mai rău blăstăma-l-oîu.

Maică-sa o'nbarbata
 și așa îi tot zicea:
 — Fiîcuță, fiîcuță
 ș'a mamei drăguță,
 nu mai fi nebună
 și mergî de-l cunună.

Ea atunci plecâ
 la viziteu strigâ :

—măi, viziteu, măi,
puni cai, puni-
şi hai tu cu mini
pi drum părăsit
sî-nî treaci di urit;
hai pi drumu mari
s-agiung la puî cu soari.

La bisăric-o agiuns
şi din trăsuri s-o dat -
şi-n bisăric'-o intrat:
—Părinti Ienari
citeşti măi tari
ci kie din kicioari
c-o fost dragustea mari.

Măi, viziteu, măi,
pune caii, pune
şi hai tu cu mine
pe drum părăsit
să-mî treacă de urit;
hai pe drumul mare
s'ajung la puîu cu soare.

La biseric'a ajuns
şi din trăsură s'a dat
şi'n biseric'a intrat:
Părinte *Enare*
citeşte măi tare,
că pic din picioare
c'a fost dragostea mare.

Auzit în satul Bidilița, comuna Lespezi jud. Suceava, în Octomvrie 1882, de la o femeie Ileana de locul ei din judetul Neamț, pe malul Bistriței.

Note. 1) In loc de *mă ai* = *m-ai*, după forma obișnuită, această formă *mă-i* e o particularitate. 2) Cuvintul *palit* și toate celelalte cu un *a* (îngroșat) cuprinse în cîntecele 8, 9 și 10, ni înfățișază o caracteristică a localității de unde au fost culese (Farcașa, jud. Suceava), înlocuind pe *ă* prin *a*. De obicei în moldovenii schimbă *p-ă* în *a* în cuvinte ca *barbat* (*bărbat*), *impăcat* (*impăcat*) etc. dar pretutindeni în Moldova, după cit știu, se zice *pălit*, *gătit*, *răsărit* etc., și nici o dată *palit*, *gatit*, *rasarit*. 3) A *paxui* sau *păxui* în loc de *a păsui*: a zăbăvi, a întârzia. 4) *zmuncele* sau *zmicele*: vlăstări tinere de un an. 5) *Tilni* în loc de *întîlni*. 6) In cuvintul *munți* (pluralul de la *munte*) și in celelalte cuvinte terminate cu un *ți*, pe cari le scriu cu *ț* în loc de *ți*, acel *ț* nu se aude ca un *ț* urmat de o jumătate de *i*, adică de un *î* (scurt), ci sună ca un *ț* urmat de o jumătate de *i*, sunet pentru transcrierea căruia de o cam dată nu întrebuițez vre un semn deosebit. 7) *Teptanat* în loc de *pieptănat*. Despre schimbările suferite de litera *p* în graiul moldovenesc, am dat o notiță în vo-

lumul I pag. 83. Cuvîntul pîeptine, se aude şi sub forma *cepcini*, în care găsim pe *t* schimbat în *c*. 8) *Floriu* în loc de *flori*. Cred că această formă a fost creată numai pentru a completa o silabă din vers; dacă ar fi pus *flori*, în versul: «creşteţi flori cit gardul» ar fi numai şapte silabe în loc de opt, precum au celelalte versuri; ca dovadă ni poate servi al doilea vers de la sfîrşit în care cuvîntul are forma ordinară *flori*, nefiind lipsă de o silabă. 9) Metrica populară romînească cunoaşte cuvinte cu două accente: unu care arată silaba intonată şi altul născut din necesitate metrică. 10) *Oti* în loc de *ochi*, iar în acest vers *oti*, dublu accentuat. Schimbarea lui *k* (*ch*) în *t*: *cureti* (*curechîu*), *ureti* (*urechî*), *veti* (*vechîu*) *oti'ntişi* (*ochi inchişi*) etc. Ca pildă următoarele versuri.

Am o mamuci din veti
şi ma ţini cu cureti
şi cu pâlmi pisti ureti.

11) De multe ori se întrebuiţează *e* în loc de *a*: aşa *mei* în loc de *mai*: *cîn' mei vii la noi?* (cînd mai vii la noi?). 12) Aceaşi observaţie pentru *z* final ca şi pentru *ţ* final. 13) În loc de *n* (vezi volumul I, pag. 88) am pus un *n* (îngroşet) din cauza greutăţii tipografice.

Cîntecul de sub No. 11 l-am auzit în satul Bidiliţa din judeţul Suceava, dar femeea care mi l-a spus e din judeţul Neamţ, aşa că numai *graîul* e din Suceava, iar *cîntecul* din Neamţ.

A. Gorovei

Descîntece

DE ALBEAȚĂ

II. 1)

Povață : Lunî, Miercurî și Vinerî să fie timp frumos, ceriul fără nori. Dimineața pe nespălate baba duce pe cel bolnav, fie om sau vită, la un pîrău limpede. Să ia 3 fire de pelin ; la pîrău baba luînd pe rînd cîte un fir de pelin și măturînd pe apă la vale, zice de 3 ori aceste cuvinte:

Cum să spală lemnele
și toate pietrele
și apa rămîne tot curată
limpede și frumoasă,
așa să rămîie ochiul lui . . . .
curat și luminat.

După aceia dînd cu pelinul în jurul ochiului bolnav zice:

„Cum să samănă grîul
și să risipește,
și pe urmă s-adună
să tae cu secerea,
să pune pe arie,
să trieră de cai,
să sfarmă, să *zobește*,
așa să să *zobească*
albeața ; să să tae,
să să risipească.
Cum să vîntură pleava'n vînt,
așa să să vînture albeața,
să să ducă ;
cum să mătură cu mătura
toate ariile,
așa să să măture ochiul lui . . . .

de albeață	cu zarele
și de ceas rău,	frumoase,
și de săgetătură,	luminoase,
și de pocitură ;	asa să rămână ochiul lui...
cum ese soarele	frumos și luminos.

După aceia ia al doilea fir de pelin și zice din nou aceste vorbe ; tot așa cu al treilea fir de pelin, după care scuipă (stupește) în ochiul bolnav.

Culese de la o vrăjitoare din Teişeni, pl. Teleajen, jud. Prahova, și comunicat de d-l D. I. Brezeanu învățător acolo.

DE DIOCHIU

III. 2).

Pasere albă	curgă-î sîngele ;
cudalbă,	de-a fi diochiat cîmpu
din ceriū aî crescut,	arză-î iarba ;
din ceriū aî născut,	de-a fi diochiat codru
trei picături de sînge a picat,	usuce-să frunza :
pîatra în patru bucăți s-o crăpat.	de-a fi diochet vîntu
Crape ochii cui a diochiat pe....;	crape calul,
de l-a diochiat o fată mare	să rămie curat
pice-î <i>gița</i> din cosiță ;	luminat
de-a fi diochiat barbat	ca maica, ce l-o făcut
crape-î <u>boașele</u>	ca D-nezeū ce l-o lasat.

Auzit de la Tofana Șerban și comunicat tot de D. I. Brezeanu. Teişeni Prahova.

DE JUNGHIŪ.

Aū purces toți domni
și toți împărați
la vînat ca să vineze capre și ciute ;
și toți aū fost înarmați
și înșăuți ;
și aū trecut Marea Neagră
și toți aū avut cu ce să'nărma
și cu ce să înșăua ;

numai junghiul lui . . . .
 n'a-avut cu ce să'nărma
 şi cu ce să'nşăua,
 s-o încălicat pe cuţit,
 şi cuţitu o plutit
 şi junghiu s-o'necat.

(Idem)

DE SĂGETĂTURĂ

O purces (cutare).
 pe cale
 pe cărare
     rasă
     şi frumoasă ;
 la jumătate de cale
 l-o săgetat
 9 săgetături
     pocituri
     umflături
 9 strigări
 9 căşgări ;
 nimenea nu l-o auzit,
 de cit numai Maria
 Sîntămăria,
 de mîna dreaptă l-o luat,
 din gură l-o întrebat ;
 ce te văicăreşti ?
 ce te mişeleşti ?
 —Cum nu m-oiū văicăra
 şi nu m-oiū mişela,
 căci am purces pe cale
     pe cărare
     rasă
     şi frumoasă ;

la jumătate de cale
     de cărare
 m-o săgetat
 9 săgetături,
 9 pocituri,
 9 umflături,
 9 strigări
 şi 9 căşgări ;
 —Nu te văicăra,
 nu te mişela ;
 la. . . . [cutare].
 dusu-te-ai
 bine cîntatu-ţi-a ;
 bine descîntatu-ţi-a ;
 Cu cuţitu de covată a tăia
     şi-a hăcui,
 cu mătura de gradină a mătura,
 cu scaiū voinicesc a grebla,
 peste 9 mări negre a arunca
 năsipu a îngropa,
 acolo să peie
 să răspeie,
 ca spuma de mare
 ca roua de soare
 să rămie..... curat

luminat
ca maica, ce l-o făcut,
ca Dumnezeu din ceriu, ce l-o lăsat.

(*Idem*)

DE ȘERPE •

V. 3)

Prin cel codru frumos	apă bind,
trece-un șerpe veninos,	ca o alună plesnind ;
iarba călcînd,	omul să bea apă
la marea mergînd,	și șerpele venin.

(*Idem*)

DE NEVĂSTUICĂ

II 4)

Idiță pestriță	să fie omu sănătos ;
ține de peliță,	Nevăstuica să bea venin
pelița de os	și omu să bea apă.

(*Idem*)

DE OBRINTIT

II 5)

<u>Mocanu șueră în deal</u>	Mocanu o stat din șuerat
<u>și oaea zbiară în vale ;</u>	și oaea din zbierat.

(*Idem*)

DE PLEATE

I

Pleate din sete,	din rînză
pleate din foame,	din rînzișoară,
din gg de feluri	din bairele inimei

3) V. vol. I p. 118, 200

4) V. vol. I p. 124

5) V. vol. I p. 200

acolo sa kee	curat
să răskee	luminat
ca spuma de mare	ca maica ce l-o făcut,
ca roua de soare	ca D-zeu ce l-o lăsat.
să rămie . . . . *	(Idem)

II

Plecate plăcăcioase	cu-n mălū
eşiţi din aceste oase	cu-n paū
păcătoase, -	cu sabia lui Mihaū.
că vă taiū	(Idem)

DE STRÎNSU CEL MARE

Purceseră..... pe calea neagră
l-ajunseră un om negru
cu calu negru,
cu şoimii negri
cu ogari negri,
cu calu cu gura căscată,
cu ochii beliţi
cu dinţi rinjiţi,
şoimii carnea i-o mîncat,
ogariî sîngele i-o băut
şi-n drum l-o trîntit;
el o lasat glas
din ceriū şi pîna în pămînt,
dar nimenea nu l-o văzut,
ci Maica Domnului din poarta cerului
l-o văzut
şi l-o auzit :
«nu te vâicăra,
nu te mişela,
du-te la. . . . .
că ştie a descînta
şi Maica Domnului ajutor i-a da.»

(Idem)

DE ROŞAȚĂ

O purces.....
 pe cale,
 pe cărare ;
 cînd o fost
 la amiază de cale,
 pe cea baltă lată,
 l-o întîlnit
 roşată înfocată,
 roşată îmbujorată,
 roşată narangie
 roşată turungie,
 roşată potrocalie
 roşată roşie,
 roşată verzie,
 roşată albăstrie,
 roşată prin de diochiu,
 roşată neagră,
 roşată albă,
 roşată galbenă,
 roşată cu orbalţ,
 roşată cu cel perit,
 roşată înjunghecioasă
 roşată îmbeşicăcioasă,
 roşată usturicioasă,
 roşată cu junghiuri,
 şi cu *durori*,
 roşată cu întîlnitură,
 roşată cu pocitură,
 roşată cu likitură
 roşată cu ceas rău
 roşată de 99 feluri
 şi de 99 de neamuri.
 Cum l-o întîlnit,
 jos l-o trîntit,
 anume de mort l-o lasat,

el tare o ţipat
 şi s-o văicărat,
 nime'n lume nu l-o auzit
 de cît numai Maria
 Sintămăria
 din poarta ceriului,
 pe scări de argint s-o scoborît
 în toiag de aur s-o sprijinit,
 de mină dreaptă l-o luat,
 din gură l-o întrebat
 —.... Ce te văicăreşti ?
 ce te mişeleşti ?
 —Cum nu m-oîu văicăra
 şi nu m-oîu mişela,
 cacî am purces
 pe cale
 pe cărare,
 pe la amiază de cale
 pe cea baltă lată
 m-o întîlnit
 roşată înfocată
 roşată îmbujorată,
 roşată narangie,
 roşată turungie,
 roşată portocalie,
 roşată albastră,
 roşată albă,
 roşată neagră,
 roşată înjunghecioasă,
 roşată beşicoasă,
 roşată usturicioasă,
 roşată cu likitură,
 roşată cu pocitură,
 roşată cu ceas rău,

roşată de 99 de feluri,
 şi de 99 de neamuri;
 Cum m-o'ntilnit,
 jos m-o trintit,
 anume de mort m-o lăsat,
 apoi a intrat
 în crierii capului
 în sfîrcul nasului,
 în faţa obrazului,
 în bairele inimii,
 în ţevile plămîilor,
 în ginginile măselelor,
 în braţele minilor,
 în ţurluile picioarelor.

Tare am şipat,
 tare m-am văicărat,
 nimeni nu m-a auzit
 de cîl numai Maria
 Sintămăria,
 din poarta cerului,
 pe scări de-argint s-o scoborit
 în toiag de aur s-o sprijinit
 de mina dreaptă m-o luat
 din gură m-o întrebat :

—Ce te văicăreşti ?
 ce te mişeleşti

—Cum nu m-oîu văicara !
 şi nu m-oîu mişela !

Să rămie....

curat

luminat

ca maica ce l-o fătat

ca Dumnezeu din ceriū, ce l-o lăsat.

(Idem)

// mai bine la seara amuzant

Revăţibom

Gh. Ghibănescu

DE BRÎNCĂ

Brîncă turcească,	brîncă de 99 feluri de brîncă.
brîncă ovreiască,	să eși, să pei
brîncă romînească,	să răspei,
brîncă de mîlnitură,	unde popă nu toacă,
brîncă din receală	unde cocos nu cîntă
din osteneală	unde pisică nu calcă
din fulgerătură ;	unde fată mare
brîncă turcească	coșită nu împletește ;
etc. etc.	acolo să risipește.

Auzit de la baba Ileana, în etate de 80 ani din comuna Grindu (Iatomîța), în anul 1890.

Culese de Dobre Ștefănescu

DE POCITURĂ

„Pocitură de descîntătură, pocitură din casă, pocitură de după masă, pocitură prin săgetătură, pocitură prin de deochi, pocitură prin strigare, pocitură prin cascade, pocitură prin foame, pocitură prin sete, pocitură prin trudă, pocitură din față, pocitură din dos, pocitură de zi, pocitură de noapte, pocitură din văzdub, pocitură de 99 de de chipuri, pocitură de 99 de feluri, pocitură din drum, pocitură din cărare, pocitură de pe cuptor, pocitură de sub cuptor, pocitură de pe vatră, pocitură de sub vatră, pocitură de pe scaun, pocitură de sub scaun ; pocitură din pat, pocitură de sub pat, pocitură de pe laiță, pocitură de sub laiță, pocitură din cofa cu apă, pocitură din blide, pocitură din prag, pocitură de sub prag, pocitură din tindă, pocitură din pod, pocitură din calea vîntului, pocitură de afară, pocitură de om, pocitură de femeie, pocitură de băiel, pocitură de fată, pocitură de jidov, pocitură de jidaucă, pocitură de arman, pocitură de armancă, pocitură de boeri, pocitură de cucoană, pocitură de pădure, pocitură de

voî moroî, strigoî, ce-aî vrut a-î lua inima din loc, sănătatea din trup. Să puneî inima la loc și sănătatea în trup, că de nu-î pune-o de bună voe, îî pune-o de mare nevoe, că la mare vă voî duce, ocolo este un pește și-l voî taia în două și acolo vă voî viri, acolo îî peri și-î răsperi, ca stupitu din carare, ca spuma de pe mare, și I. să rămie curat lminat, ca maica-sa ce l-o făcut, ca Dumnezeu ce l-o lăsat, ca un grăunte de mac în patru despicat, în 3 a crăpat. Descintecu de la mine și leacu de la Dumnezeu și de la Maica Domnului.*

Se descintă într'o căciulie de usturoi, impungînd-o cu un ac ori cu un virf de cuîit dimineața înainte de răsărită soarelui și stînd pe un scaun la gura cuptiorului. Din căciulie se face mujdeiu, se amestecă cu apă neincepută și se dă de bea bolnavul, iar cu restul se spală pe tot corpul din virful capului pînă în tălpile picioarelor. Ce mai rămîne, îl svirle pe un cîne ori într'un par.

De dragoste, de cinste și de frumusețe.

Am purces pe cale, pe carare, gras, frumos, sănătos și voios ; cînd am fost la mîez de cale, mă'ntilniî cu vrajnicîi meî, cu chismașii meî. De pe loc cum m-aû văzut, în dos m-aû întinat, în față m-aû băligat, în mare urît m-o bagat. Iar eû m-am luat cu glas mare pînă în ceriû și cu lacrimi pînă în pămînt ; nimenî în lume nu m-o văzut, nime în lume nu m-o auzit ; numai sfîntă Maria, Maica Domnului auzitu-m'aû și de întreat întreatu-m'aû : ce te căinezî, ce te văicărezî ? Cum nu m-oîû văicăra, cum nu m-oîû căina, că purcesei de la casa mea sănătos, voios, cînstit și iûbit : cînd am fost la mîez de cale, mă'ntilniî cu vrajnicîi meî, cu chizmasii meî ; de pe loc cum m-aû văzut în dos m-aû întinat, în față m-aû băligat, în mare urît m-aû băgat. Tacî I. nu te căina, nu te vaera, că sint harnică de-a te curăî și a te apara ; că eû oîû striga 9 zori, 9 surori a S-tului soare, te voî lua de mina cea dreaptă, te voî duce pe cararea lui Avram, la fîntîna lui

Iordan, și în undă te voiu arunca, de urit te voiu spala, de toată ura, de toată pira; bine spala-te-voiu, bine limpezi-te-voiu și în gură îți voiu sufla, glas de rindunică îți voiu da și îți voiu insamna în amindouă umerile obrazului doi luceferi ai S-tului soare, și în spate luna, și împrejur pe la poale stele mărunțele, și îți voiu da glasul cucului și auzul șoimului; genile, sprincenile, pana corbului, și te voiu lua pe ulița satului cu cal galbăn trototind, cu friu verde zornăind, cu telincă 6) telincind, cu stembla de busuioc amenințind, și cu glas de cuc cîntînd, și cu auzul șoimului auzînd. Toți sătenii, toți poporenii, toți preoții, toți dascălii, toți cîntăreții pe garduri se vor surpa și la mine se vor uita, la vorba mea, la cînta mea și se vor uita la mine ca la cuc cînd cîntă, ca la cîmp cînd înverzește, ca la măr dulce cînd înflorește, ca la codru cînd înfrunzește, ca la griul de vară cînd se coace. Se întrebau: ce craiu, ce imparat? Că nu-i nici un craiu, nici un imparat, ci-i I. cel cîstit, cel iubit. Eă să rămîn curat, luminat ca un strat de busuioc, ca un vișin înflorit, ca un pom mîndru rodit, cu mere meruit și cu agheazmă aghezmuit. Eșii afară, cătăi în sus, căutați în jos, văzuți vișin înflorit mărgărit; sub vișin înflorit mărgărit, sînt trei surori a S-tului soare: cîntea, dragustea și frumuseța; cu cîntea mă cîntesc, cu dragustea mă drăgostesc și cu frumuseța mă înfrumusețesc."

Să descîntă în apă neincepută și tăcută, și cu mînunchiu de busuioc. Se bea din ea de trei ori și cu cealaltă se spală pe trup.

Din Crucea-Broșteni (Suceava)

Culese de V. Filipovici.

6) Teliuca e un fel de fluer fără borte, din coaja mlăzilor de răchită, primavara cînd dă mizga în copaci. În telincă cîntă unii ciobani niște doine foarte frumoase.

